

ЧИ БУВ ЛЕСЬ КУРБАС У ХУСТІ?

(роздуми автора п'єси після прем'єри вистави «Час Ч»)

Олег Миколайчук,

драматург,

учений секретар наукового відділу,

Національний центр театрального мистецтва

ім. Леся Курбаса, вул. Володимирська, 23-В,

Київ, Україна, 01034

Oleh_Kyiv@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-8233-8990

Авторецензія автора п'єси «Час Ч» – драматурга Олега Миколайчука-Низовця на нову постановку його драми у Закарпатському обласному театрі драми і комедії (режисер – Володимир Завальнюк; художній керівник – Олеся Чепелюк.

Ключові слова: сучасна українська драматургія, Олег Миколайчук-Низовець, вистава, Лесь Курбас, Володимир Завальнюк.

WAS LES KURBAS IN HUST?

(reflections of the author of the play after the premiere of the play "Chas Ch")

Oleg Mykolaychuk,

playwright,

scientific Secretary of the Scientific Department

The Les' Kurbas National Centre for Theatre Arts,

Kyiv, Ukraine

Self-review of the author of the play "Chas Ch" - playwright Oleg Mykolaychuk-Nyzovets for the new production of his drama at the Transcarpathian Regional Theater of Drama and Comedy (director - Volodymyr Zavalnyuk; artistic director - Olesya Chepelyuk).

Keywords: modern Ukrainian drama, Oleg Mykolaichuk-Nyzovets, performance, Les Kurbas, Volodymyr Zavalnyuk.

ПРОЛОГ. Перед самим початком прем'єри до театральної зали забіг вуличний песик. Напевно, він звідкись дізнався, що одним із героїв вистави буде Пес Приблуда та інша лісова живність. І як його не намагалися виманити, песик вперто не хотів покидати театр. Навіть на спокусливий шматок ковбаски не звернув ніякої уваги) Вірний театрал!

ХУСТ. Напередодні у Закарпатському обласному театрі драми і комедії відбулася прем'єра вистави «Час Ч» (автор п'єси – Олег Миколайчук-Низовець; режисер – Володимир Завальнюк; художній керівник – Олеся Чепелюк). З низки причин автору одразу не вдалося відреагувати на цю подію, хоча на прем'єру таки потрапив. Вражень чимало: і вже від призабутої за багато місяців атмосфери прем'єрного святкового піднесення; і від відкриття для себе цього невеличкого, але неймовірно затишного міста; і від насправді цікавої роботи творців вистави «Час Ч»; і, звісно, від знайомства з творчою родиною театру.

Із директором і художнім керівником Олесею Чепелюк ніколи до цього не зустрічалися, хоча заочно й були знайомі. Тож вибір керівництвом театру саме цієї п'єси був доволі несподіваним. Хоча ще більш несподіваним може вважатися сама поява пані Олесі серед когорти керівників театральної ланки. Судіть самі: поетеса, драматург, режисер, а ще й прекрасний педагог із десятирічним стажем роботи у школі. До того ж, починала роботу у театрі завідуючою літературної частини, неодноразово наголошуючи – театр починається зі СЛОВА (а не з вішалки). Чи багато у нас керівників з таким потужним творчим і професійним доробком? Ні-ні, маститих, заслужених, нагороджених і ще більш маститих – хоч греблю гати. Проте у світовій практиці репертуарна політика театру оцінюється саме за постановками сучасної вітчизняної драми (у Європі цей показник становить 60-70% вистав, в США – 90%, тоді як в Україні, за рідким винятком, у середньому – 5-10%). І театр у Хусті віднедавна – попри виснажливу війну та глобальну економічну кризу – взяв курс руху саме до загальноєвропейських стандартів. Безумовно, твори світової класики – Кальдерона чи Шекспіра так само з'являтимуться на сцені, але пріоритетною для театру буде сучасна драма.

На це сподівається і новий режисер театру Володимир Завальнюк. Вистава «Час Ч» – це його дебютна робота у театрі Хуста. До цього Володимир Степанович ставив цю п'єсу у Дніпрі. Коли мене попросили порівняти обидві роботи, відповів гранично чесно – це різні вистави. Тоді запитали, а що ж змінив режисер у тексті? Анічого. Жодної фрази чи слова. А вистави різні. І це багато про що свідчить (Учні Леся Курбаса згадували, що великий режисер тричі ставив вистави за поемою Тараса Шевченка «Гайдамаки», і кожного разу це були зовсім інші сценічні версії твору).

А ще у цьому театрі формується відчуття єдиної родини. Принаймні театр для багатьох стає пріоритетом серед бурхливих витоків життя у наш непростий час. Як сказав колись французький драматург Бернар-Марі Кольтес: «Я трохи зневажаю театр, тому що це не життя. Але я й обожнюю театр, тому що це єдине місце на Землі, про яке можна сказати «це – не життя».

ПРО ВИСТАВУ. Захист і рятунок довкілля – нині одна з найбільш гострих і актуальних тем у світовому просторі. Не оминула ця тема жодної країни, регіону, краю чи навіть невеликої місцини. Ця розповідь – про лишень один ліс, де його мешканці на галявині пеньків (і це символічно!), переймаються питанням порятунку зеленої діброви та загалом проблемами усього довкілля. А ще це не просто мешканці, а обрані від диких тварин усієї лісової живності. Тож вистава «Час Ч» саме про це – про довкілля та його порятунок! Може хтось спробує провести аналогію з обранцями від представників «царів природи», але не варто цього робити. Бо у лісових братів наших менших, повірте, значно більше проблем.

А ще ця розповідь у виставі «Час Ч» застерігає від марнотратства часу, який є нині неймовірно швидкоплинним, і щось незроблене сьогодні може

обернутися катастрофою завтра. Але ж усім без винятку хочеться, аби у завтрашньому дні було побільше позитиву, тому робимо висновки від побаченого і поспішаємо творити побільше добрих справ для майбутнього.

ЕПІЛОГ. Так чи був один із найкращих театральних режисерів світу – Лесь Курбас – у Хусті? Режисер, який не терпів бруталності й усього низького та примітивного. Режисер, який казав: «Театр сьогодні має бути таким, яким суспільство повинно бути завтра». Промовисто, чи не так?! І цілком ймовірно, що у Хусті Лесь Курбас таки був. Особливо тоді, коли у часи молодості виступав в театрі Гната Хоткевича на Галичині, чи трохи пізніше в «Руській бесіді» у Львові. А чому б і ні? Принаймні в оновленому Закарпатському обласному театрі драми і комедії дух Великого Майстра вже відчувається. Чи вдасться затвердитись театрам у Хусті на цій тернистій дорозі – покаже час. Але ж так хочеться, аби Лесь Курбас знову повернувся до нас у найкращих виявах своєї творчості...